

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 5. Vtrum institutio huius Sacramenti fuerit conueniens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ynio cum Christo per charitatem & auxilia specialia quæ Eucharistia confert, partim per alia Sacramenta, partim per bona opera & orationem, possunt obtineri. Si dicas, ista auxilia conferri ratione voti Eucharistia. Contrâ: quia Confirmatio, Pœnitentia, & reliqua Sacramenta vim habent absolutè, & per se, non autem ratione voti alterius Sacramenti: similiter oratio, & opera meritoria. Quod confirmatur, quia alioqui oporteret postea intuitu cuiusque Sacramenti percepti, vel orationis, vel operis meritorij facti suscipere Eucharistiam. Si enim nihil horum effectum suum confert, nisi cum proposito & ordine ad Eucharistiam: ergo post singula manet peculiaris ordo, & obligatio ad Eucharistiam, & necessariò oportebit eam sumere propter illa. Sicut, quia contritio non iustificat sine voto baptismi, vel pœnitentiæ; manet ratio huius effectus peculiaris ordo & obligatio ad ipsum Sacramentum.

Dico Tertio, Eucharistia, etsi non sit medium absolutè necessarium ad salutem; est tamen valdè utile, & quodammodò necessarium moraliter, vt homo multo tempore in gratia perseueret. Ratio est, Quia per Eucharistiam conferuntur sine magno nostro labore maiora quadam & efficaciora auxilia contra peccata; quæ, spectatâ humanâ imbecillitate, & negligentia circa alia media, sunt quodammodò necessaria. Vnde Cyprianus in expositione orationis Dominicæ; circa illud Panem nostrum quotidianum: *Vt manifestum est, inquit, eos vivere, qui corpus eius attingunt, & Eucharistiam iure communionis accipiunt, ita timendum & orandum, ne dum quis absentis separatur à Christi corpore, procul remaneat à salute, comminante ipso, Nisi manducaueritis &c. non habebitis vitam in vobis.* Et Cyrillus lib. 10. in Ioannem cap. 13. *Non poterat aliter corruptibilis hæc natura corporis ad incorruptibilitatem, & vitam traduci, nisi naturalis vite corpus ei coniungeretur.*

Ad argumenta contrariæ sententiæ, num. 13. proposita: Respondè, illud Ioannis 6. v. 53. *Nisi manducaueritis &c.* non significare absolutam necessitatem mediij, sed præcepti; & quandam necessitatem mediij conditionatâ; nec pertinere ad paruulos, qui non possunt per se præceptis obligari; sed ad solos adultos; tales enim erât, quibus Dominus ibi loquitur: sicut & illud, *Nisi esciamini, sicuti paruuli, non intrabitis in regnum celorum.* Ratio est, Quia hæc omnia significant actionem quandam liberam à singulis præstandam, quæ non potest, nisi ab adultis fieri. Secus est cum dicitur, *Nisi quis renatus fuerit:* hoc enim non significat actionem liberam renascentis.

Aduertendum tamen est D. Augustinum etiam ad paruulos interdum sententiam illam Domini, *Nisi manducaueritis &c.* accommodare: sed tunc non exponit eam ad litteram, sed spiritualiter & mysticè, vt idem sit *manducare carnem Filij hominis, & bibere eius sanguinem, quod incorporari Christo, & fieri membrum mystici corporis eius.* Vide illum Tractatu 26. in Ioannem: & ita paruulis necessarium est vt *manducant carnem & sanguinem Domini, id est, vt Christo incorporentur:* Item vt fiant participes eius corporis & sanguinis, id est, passionis & meritorum. Sed hoc totum fit per baptismum.

Vnde patet paruulos secundum Augustinum *manducare carnem Christi,* quando baptizantur;

tunc enim Christo incorporantur, fiuntque participes pretij & meriti eius. Nunquã verò D. Augustinus, vel alij Patres dixerunt, paruulis Sacramentum Eucharistia esse necessarium. Vnde cessat quæstio, *quomodo paruuli habeant votum Sacramenti Eucharistia.* Quidam tamen Doctores, inter quos D. Thomas, occasione verborum Diui Augustini excogitarunt illum modum loquendi, nempe *quod paruulis Eucharistia in voto sit necessaria:* sed hoc valdè improprie dicitur; & in re nihil aliud significatur quam baptismum eis esse necessarium; per quem implicite ordinantur ad Eucharistiam, & censentur eam quodammodò appetere: Sicut enim omnis qui nascitur, appetit naturaliter cibum corporalem; ita omnis qui renascitur, censetur habere desiderium implicitum huius cibi spiritualis.

Quando & quomodo paruuli manducant corpus Domini, habentque eius votum.

ARTICVLVS IV.

Utrum conuenienter hoc Sacramentum pluribus nominibus nominetur?

Docet hoc Sacramentum rectè appellari pluribus nominibus. Primò appellatur *Eucharistia*, id est, gratiarum actio; quia celebratio huius mysterij tum sub ratione sacrificij, tum etiam sub ratione Sacramenti, est summa quædam actio gratiarum, pro gratia noui Testamenti; nec possumus Deum magis laudare, vel ei gratias agere quam oblatione vel sumptione huius mysterij. Vnde Propheta Psalm. 115. *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi? calicem salutaris accipiam &c.* Vnde etiam Dominus in institutione gratias egit Patri, idque bis.

19 Eucharistia.

Secundò, Dicitur *Communio & Synaxis*, quia nos Christi carni & sanguini coniungit; & in se vnum colligit, Deoque vnit, vt ait Dionysius cap. 3. parte 1. *Eccles. Hierarch. & Damasc. lib. 4. de Fide cap. 14.*

Comunio seu Synaxis.

Tertiò, Dicitur ibidem apud Dionysium *Teletè* τελετών, id est, *Consummatio Sacramentorum;* quia est præstantissimum, & finis cæterorum.

Consummatio Sacramentorum.

Quartò vocatur *Sacrificium*, quia est vnicum nouæ legis sacrificium.

Sacrificiũ.

Quintò vocatur *Fractio panis* Act. 2. & 20. & 1. ad Corinth. 10.

Fractio panis.

ARTICVLVS V.

Utrum institutio huius Sacramenti fuerit conueniens?

Docet D. Thomas hoc Sacramentum conuenienter fuisse institutum in vltima cœna. Primò, Vt Ecclesia suæ, iam abiturus, se tamen perpetuò præsentem exhiberet. Secundò, Vt ei relinqueret suæ passionis perpetuum memoriale & sacrificij à se per passionem semel oblatis perpetuam oblationem & repetitionem. Tertiò, Vt firmius tantum beneficium hominum mentibus inhaereret, & pluris æstimaretur: ea enim quæ in abitu dicuntur vel traduntur, pluris æstimantur, & firmius memoriæ inhaerent, vide Diuum Thomam.

20 Tris rationes cur Eucharistia instituta in vltima Cœna.

Hh h His adde

16 Est tamen ad salutem valdè vtilis & quasi necessaria.

17 Responso ad locum Ioannis 6. Nisi manducaueritis &c.

Manducare corpus Christi, apud Augustinum sæpe idem est quod mysticè incorporari.

18

Tres alia
rationes
cur Eucha-
ristia insti-
tuta.

Insignis
compara-
tio.

His adde tres alias causas institutionis huius Sacramenti. Quartò ergo Christus instituit hoc Sacramentum vt immensam suam charitatem in nos declararet: sic enim Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret, non solum in mortem, sed etiam in cibum & viaticum, vt ipsius esu instauraretur quod esu ligni scientiæ amiseramus; & vt se realiter nostræ carni & sanguini commiscens, sua innocentia & sanctitate nostra detrimenta resarciret. Vide Chrysostr. hom. 24. in priorem ad Corinth. vbi adfert pulcherrimam comparisonem ex illo capitis 31. Iob, vers. 31. *Dixerunt viri tabernaculi mei, Quis det de carnis eius vt saturemur? super quæ verba sic ait; Iob vt seruorum in se amorem ostenderet, dicebat eos nimia in se dilectione dixisse, QVIS DET DE CARNIBVS EIVS, VT SATUREMVR? Hoc Christus fecit non se tantum videri permittens, sed & tangi, sed & dentes carni sue insigi, & desiderio sui omnes impleri.* Et hom. 55. & 60. ad pop. Antioch. agit de hac incomparabili dilectione. Vide etiam Cyrillum lib. 10. in Ioan. & Hilar. lib. 8. de Trinitate. Quintò, vt Ecclesiæ suæ relinqueret continuum & maximum miraculum, quo & suam sapientiam & potentiam ei patefaceret, & eius fidem deuotionemq; probaret ac exerceret. Nam post mysterium Trinitatis & Incarnationis nullum est miraculum hoc admirabilius: vide Algerum lib. 2. contra Berengarium cap. 3. Sextò, vt homo in hoc exilio haberet eximium solatium & munimentum contra omnes hostes suos, & quodammodò vitæ beatæ fruitionem inchoatam: de quo vide Dionysium cap. 1. Cœlestis Hierarchiæ.

ARTICVLVS VI.

*Vtrum Agnus paschalis fuerit
præcipua figura huius
Sacramenti?*

21 **R**espondetur Affirmatiuè. Vide D. Thomã. Notandum est plurimas huius Sacramenti fuisse figuras, quæ illud præfigurarunt, vel secundum id quod est Sacramentum tantum; id est, ratione specierum: vel secundum id, quod est res, & Sacramentum; id est, ratione corporis contenti, & conclusi iatra species: vel secundum id, quod est res tantum; id est, ratione effectus.

Figure Sa-
cramenti
huius ra-
tione spe-
cierum.

Ratione specierum, præcipuæ figuræ sunt istæ: Prima est, Panis & vinum, quæ obtulit Melchisedech Gen. 14. Ita docent omnes Patres: Hieronymus epistola ad Euagrium, *Melchisedech in pane & vino Christo dedicauit Sacramentum.* Chrysostr. homilia 35. in Genes. *Vides, quomodo Sacramentum nostrum insinuat & vidisti typum, cogita obsecro veritatem.* Omitto alios. Secunda, Panes propositionis, Exodi 40. Censebantur enim Sancti, nec poterant nisi à mundis comedi; vt patet 1. Reg. 21. Ita Cyrillus Catechesi 4. myltago. & Damascenus lib. 4. de Fide cap. 14. Tertia, Panis Eliæ, 3. Reg. 19. in cuius fortitudine ambulauit quadraginta dies vsque ad montem Dei Horeb.

Quarta, Panis subcineritius, quem videt quidam magno impetu euerterem castra Madian, Iudicum 7. vers. 13. Quinta, Farina indeficiens 3. Regum 17. vers. 13. Sexta, Panes, quos Christus multiplicauit, quibus aliquot hominum millia pavit, Ioannis cap. 6. In quem locum vide D. Augustinum.

Ratione rei contentæ sub speciebus, clarissima figura fuit Agnus ille masculus, anniculus, immaculatus, qui quatenus comedebatur cum panibus azymis, significabat Christum sumendum sub specie panis: quatenus autem eius sanguine protecti sunt filij Israël à deuastante Angelo, & educti ex seruitute Ægyptiaca, significabat effectum huius Sacramenti: quatenus autem non solum immolabatur, sed etiam comedebatur, significabat rem, quæ hoc Sacramento continetur, non solum vt sacrificium immolandum, sed etiam instar Sacramenti sumendam. Itaque Agnus paschalis non solum erat figura Christi, vt in Cruce immolati, sed etiam vt in Sacramento oblatis & sumpti: quod docent Patres, dum aiunt, Christum in cœna coniunxisse typum & veritatem. Chrysostr. homilia De prodicione Iudæ. Leo serm. 7. de Passione Domini. Vnde, sicut Agnus ille vocabatur Pascha, ita & hoc Sacramentum Pascha vocatur, iuxta illud Pauli 1. ad Cor. 5. v. 7. *Pascha nostrum immolatus est Christus.*

22
Figure
huius Sa-
cramenti
ratione rei
contentæ.

Secunda figura ratione rei contentæ, erant omnia sacrificia veteris Testamenti, & præsertim sacrificium Expiationis. Ita D. Leo sermone 8. de Passione Domini.

Egregia
conuenien-
tia Agni
paschalis
cum Eucha-
ristia.

Ratione effectus, seu rei significatæ: Prima figura erat Manna, propter dulcedinē suam; Exodi 16. Habuit tamen multas alias condiciones, quibus hoc Sacramentum præfigurauit. Primò, Quòd diceretur panis Angelorū. Secundò, Quòd veniret de cœlo. Psalm. 77. vers. 24. *Panem cali dedit eis, panem Angelorum manducauit homo.* Tertio, Quòd qui plus collegisset, non haberet amplius; & qui minus, non reperiret minus, Exod. 16. Quartò, Passi sunt eo filij Israël in deserto per quadraginta annos: quo significatur Christianos in hoc mundo tempore peregrinationis suæ pasci corpore Domini. De quo typo vide Ambrosium lib. de his qui mysterijs initiantur cap. 8. & 9. Quintò, Circa Manna contigerunt variæ murmurationes, irrisiones, dubitationes, & abusus; quibus præsignantur hæreses, & aliæ indignitates, quæ contingunt circa hoc Sacramentum, vt notauit Rupertus lib. 9. de Gloria Filij hominis.

23
Figure
S. Euchar-
istie ratione
rei signifi-
catæ.

Insignis
comparatio
Mannæ
cum Eucha-
ristia.

Secunda figura fuit Aqua, quæ fluxit ex petra: de qua Apost. 1. ad Corinth. 10. vbi sicut Manna vocat *escam spiritalem*, ita hanc aquam *potum spiritalem*, id est, mysticum, seu figuratiuum: & comparat ea cum corpore & sanguine Domini. Vide Ambrosium supra cap. 9.

Tertia Lignum vitæ, quod præbebat immortalitatem.

Quarta Sanguis, qui fluxit ex Christi lateribus qui etiam fuit symbolum Eucharistiæ; sicut aqua, baptismi; vt passim Patres.

QVÆ.